

máj 1968 (Folketingets forhandlinger, sp. 3628-3658) og henvist til et udvalg, der ikke har afsluttet sit arbejde.

Nærværende forslag fremsættes som et alternativ til min.fsl. med henblik på at kunne indgå i folketingets fortsatte arbejde med en ny ægteskabslov. De synspunkter, der ligger bag det, er skitseret af SF's ordfører i den førnævnte debat (sp. 3643-3646).

Lovens titel.

Udgangspunktet for det foreliggende forslag er den kendsgerning, at der i det moderne samfund er mange forskellige samlivsenheder — par og familier — med boligfællesskab, med gensidige hjælpe- og støttefunktioner og med opdragelsesfunktioner, og at disse enheder ikke nødvendigvis baseres på vielsesattester. Lovens opgave må være at beskytte parterne i alle disse fast etablerede samlivsforhold, ikke alene i de formaliserede ægteskaber. Derfor må loven for det første give bestemmelser for, hvordan det konstateres, at der foreligger samlivsforhold af en bestemt art, og for det andet fastsætte regler for fremgangsmåden ved disse samlivsforholds opløsning, navnlig for samfundets bistand ved afgørelsen af de interessekonflikter, der står i forbindelse med opløsningen.

Forlovelse.

Min.fsl. opretholder — med en enkelt ændring — forlovelseskapitlet i den gældende ægteskabslov. Det er derimod udeladt i det foreliggende forslag ud fra det synspunkt, at det forlovelsesbegreb, der opereres med, savner realitet for en så stor del af befolkningen i vore dage, at de beskyttelses- og erstatningsvirkninger, som paragrafferne tilsigter, vil ramme fuldstændigt i blinde. Der kan meget vel forekomme tilfælde, hvor erstatningskrav i forbindelse med et påtænkt ægteskab, som ikke bliver til virkelighed, kan anses berettiget, men her må dansk rets almindelige erstatningsregler være tilstrækkelige.

Anerkendelse af ægteskabstignende forhold.

Forslagets kapitel 4 betegner en nydannelse, selv om grundtanken — at længere tids faktisk samliv giver parterne lignende rettigheder som et formelt ægteskab — har lighedspunkter med såvel gammel dansk ret som angelsaksisk ret („common-law marriage“).

Ved nydannelsen muliggøres dels en bedre beskyttelse af den svagere part i et ikke-formaliseret samlivsforhold og af de eventuelle børn, dels at samlivsforhold, som ikke vil kunne formaliseres ved ægteskab — navnlig samlivsforhold mellem personer af

samme køn, kan få retsvirkning f. eks. på formuerettens og arverettens områder.

For begge grupper er den nuværende mangel på anerkendelse af det faktiske fællesskab årsag til mange uheldige forhold.

Hvis et par, der har levet sammen som gifte uden at være det, ophæver samlivet, kan der f. eks. opstå problemer i forbindelse med retten til boligen eller af økonomisk art eller for så vidt angår forholdet mellem børnene og faderen (idet moderen i disse tilfælde normalt vil besidde forældremyndigheden). Den svagere part i disse forhold står i øjeblikket helt uden samfundets beskyttelse.

Også i andre samlivsforhold vil mangelen på anerkendelse medføre uheldige virkninger. Det kan således gælde i de såkaldte „homofile ægteskaber“, hvor den svagere part ved forholdets opløsning i levende live eller den efterlevende ved dødsfald kan blive stillet overordentlig dårligt. Der tænkes imidlertid også på andre samlivsforhold, f. eks. et økonomisk og boligmæssigt fællesskab mellem søskende, hvor den efterlevende ofte kunne have et rimeligt krav på en mere omfattende arveret og evt. ret til at sidde i uskiftet bo. Også de forskellige arveafgiftssatser spiller ind i denne sammenhæng.

Separation og skilsmisse.

Forslagsstillerne anser det for nødvendigt at for- enkle proceduren ved opnåelse af separation og skilsmisse, navnlig derved at det afgørende bliver en ensidig beslutning fra en af parterne (eller en beslutning af parterne i fællesskab) om ægteskabets (eller det anerkendte faste samlivsforholds) opløsning. Der vil herved blive opnået en arbejdsmæssig lettelse for overvrigheden og domstolene, og proceduren vil blive langt hurtigere, men det væsentlige er, at situationen omkring ægteskabets opløsning vil blive mindre spændt og dramatisk, således at det gensidige had og den dybtgående bitterhed, som ofte kommer til at præge parterne, får færre muligheder for at fæstne sig. Ikke mindst hvor der er børn i ægteskabet, vil det være af afgørende betydning, at forældrenes fremtidige holdning til hinanden er nogenlunde tålelig. Hvis det ikke er tilfældet, bliver f. eks. sankvemsretten ofte en ulykke for børnene.

På den anden side må lovgivningen beskytte ægtefæller mod uoprettelige følger af forbigående konflikter. Den panikagtige ansøgning om skilsmisse, der efter den nugældende lovgivning kan støttes f. eks. på utroskab, fanger alt for ofte de pågældende i en situation, som omhyggeligere eftertanke ville have fået dem til at sky mere end noget andet. Forslagets lette adgang til separation af-